

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Seraphici profundissimiq[ue] doctoris ordinis fratru[m]
mino[rum] diui Bonaue[n]ture cardinalis [et] sancto[rum]
cathalogo ascripti op[us] no[n] minus subtilissimu[m]
q[uam] speculatiuu[m] sup[er] ...**

Johannes Bonaventura <Kardinal, Heiliger>

[Nuremberga], 1515

Rubrice in textum primi libri sententiarum secundum distinctionem
Bonaventure

[urn:nbn:de:bsz:31-332932](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-332932)

Rubricae in tertium primi li

ubi sententiarum secundum distinctionem Bonaventurae.
Rationes mouentes magistrum ad aggrediendum opus ex apostolice probatione et amore boni scilicet catholice veritatis.
Rationes mouentes ex detestatione et odio mali scilicet heretice peruersitatis.
Rationes mouentes discipulos ad audiendum, et cum hoc ostendit opus suum esse autenticum.
Distinctio. i.
Tres libros diuidit a quarto per res et signa, et confirmat diuisionem auctoritate Augustini. a.
Explicat diuisionis membra. f. quid sit res et quid signum.
Applicat diuisionem scilicet quid sit de rebus et signis dicitur. c.
Distinguit primum librum ab alijs tribus per fructum et vi diuisionem quid sit uti et quid sit frui. d.
Quibus rebus utendum et quibus fruendum est. e.
Comparat uti et frui ad alias descriptiones. f.
Dubium utrum in hac vita fruamur deo. g.
Utrum homo homine debeat frui. b.
Utrum deus fruatur an utatur homine. i.
Utrum utendum an fruendum sit virtutibus. l.
Epilogus. l.
Distinctio. ii.
De mysterio trinitatis et unitatis. a.
Que fuerit intentio scribentium de trinitate. b.
Quis ordo sit seruandus cum de trinitate agitur. c.
Testimonia veteris testamenti de diuine essentie unitate. d.
Testimonia veteris testamenti de diuine essentie unitate et personarum pluralitate. e.
Testimonia prophetica veteris testamenti de trinitate personarum et essentie unitate in generali. f.
Testimonia prophetica veteris testamenti de filij generatione et spiritus sancti processione specialiter. g.
Testimonia noui testamenti per auctoritates Iesu Christi de unitate diuine essentie et personarum pluralitate. b.
Testimonia noui testamenti per auctoritates apostolorum de unitate diuine essentie et personarum pluralitate. i.
Distinctio. iii.
Probat per similitudinem longinquam quod deus est cognoscibilis per creaturam auctoritate apostoli. a.
Ponit varios modos cognoscendi creaturam per creatorem. b.
Dicit illos predictos modos cognoscendi deum in auctoritate apostoli implicari. c.
Ostendit per predictos modos probari essentie unitatem non trinitatem. d.
Ostendit per similitudinem longinquam trinitatem per rationem vestigij in creatura. e.
Ostendit quid respondeat vestigio in creatore. f.
Docet contemplari in deo trinitatem per considerationem vestigij in creatura. g.
Ostendit quod consideratio trinitatis per vestigium non est sufficiens sed longinqua. b.
Probat per similitudinem propinquam et expressam quod in parte superiori et tribus potentijs anime scilicet memoria, intelligentia et voluntate sit imago trinitatis, vel de similitudine creatis et create trinitatis. l.
Tangit imaginis condiciones que sunt trinitas unitas, equalitas. l.
Dubitatio ex predictis orta utrum anima sit sue potentie, et quo modo illa tria dicantur vna essentia. l.
Docet cauere errorem quod in illa similitudine imaginis maxima est dissimilitudo. m.
Alia assignatio trinitatis in aia scilicet mens, noticia, amor. n.
In his tribus scilicet mente, noticia, amore, attenditur imago propter considerationem ordinem et equalitatem. o.
Quomodo ex imagine trinitatis create proficit mens ut cognoscatur increata trinitas et unitas. p.
Epilogus de summe trinitatis unitate. q.
Distinctio. iiii.
Queritur utrum procedendum sit quod deus genuerit se vel alium. a.
Si deus pater genuit deum, Queritur utrum genuit deum qui est deus pater vel qui non est deus pater. b.

Probat multis auctoritatibus quod hec sit vera. Deus est trinitas. c.
Redit ad premissam questionem addens prime solutioni. quod quibus non sit concedendum genuit se vel alium diuinitatem. tamen potest concedi coniunctim. d.

Distinctio. v.

Utrum essentia generet vel generetur. a.
Probat tribus rationibus quod essentia diuina non generatur a patre. b.
Adducit rationes in contrarium. c.
Determinat questionem propositam. d.
Quod essentia non generet essentiam. e.
Obijcit quod essentia generet essentiam auctoritate Augustini. f.
Explicat auctoritatem Augustini iam adductam. g.
Adducit auctoritates Hieronymi contra predictas expositiones in quibus notatur expressio contrarietas. b.
Auctoritates predictas explicat responsiones suas per Hieronymi verba confirmans. l.
Adducit auctoritates ex quibus potest elici contrarietas. l.
Aperit ex quo sensu accipiende sint adducte auctoritates. l.
Elicet correlariu ex predictis. Quod nec filius nec spiritus sanctus est de nihilo sed de aliquo non tamen de materia. m.
Redit ad propositum et conformat expositionem suam auctoritate Augustini. n.

Distinctio. vi.

Utrum potentia vel virtus generandi sit producens necessitate vel voluntate. a.
Respondet ad questionem propositam contra hereticum arguendo. b.
Oppositio contra responsionem iam dictam. c.
Redit ad explanationem prime solutionis. videlicet quare intelligenda sint illa verba pater nec nolens nec volens deus est nec volens nec nolens genuit filium. d.

Distinctio. vii.

Utrum posse et velle generare similiter comparentur ad personam patris et filij. a.
Obiectio contra rationem iam dictam auctoritate Augustini. b.
Obiectio contra auctoritatem predictam per rationem. c.
Respondet ad auctoritatem predictam exponens. d.
Utrum pater natura sit potens generare filium, et an hoc sit aliud quod potentia que non sit in filio. e.
Quomodo sit intelligendum filius habet vel non habet potentiam generandi. f.

Distinctio. viii.

Attribuit deo proprietatem veritatis. a.
Remouet dubium ortum ex predictis. b.
De incommutabilitate essentie diuine et probat auctoritate Augustini. c.
Confirmat quod iam dixit auctoritate apostoli. d.
De simplicitate essentie diuine que sola proprie est simplex. e.
Quod simplex esse non conuenit nature corporali. f.
Quod simplex esse non conuenit nature spirituali. g.
Quod diuina essentia vere est simplex cum tamen multiplex dicatur. b.
Tanta est dei simplicitas quod nulli predicamentorum subijcitur. l.
Nomina predicamentorum in diuinis non possunt dici. et quod deus non proprie sed abusive dicitur substantia. l.
Quod diuina essentia summe est simplex quia tanta est ibi simplicitas, quod nulla sit rerum diuersitas. l.
Quod cum hac simplicitate stat personarum pluralitas. m.
Epilogus quo ostenditur quod in diuina essentia est triplex proprietates. n.

Distinctio. ix.

Quod generans et genitus sunt per generationem distincti et coeterni. a.
Oppositio contra iam dicta per argumentationem hereticorum Arriani. um. b.
Respondet ad Arriani ad Arrianam argumentationem. c.
Respondet ad Ambrosii qua compescit superfluum inquisitionem hereticorum, et etiam superborum catholicorum, et de ineffabili et non intelligibili generationis modo.
Utrum generationis eternitas debeat exprimi per verbum presentis temporis, semper gignitur, vel per verbum futuri temporis semper genitus est filius, et est in hac expositione apprensus doctorum controuersia. e.
Respondendo exponit premissa verba Gregorius predicta contra Arrianam

uerfiam ad cōcordiam reducens. f.

Reſponſionem ſuam q̄ filius ſemper generatur confirmat ex dictis Hylarij ne videatur dictis originis inniti. g.
B:enter docet quomodo de hac generatione dicendum ſeu loquendum ſit. b.

Diſtinctio. x.

Probat autoritate Augu. q̄ ſpirituſſanctus procedat vt amor patris & filij. a.

Utrum deus pater ſit cbaritas. an filius. an ſpirituſſanctus. an ipſa trinitas. b.

Exemplis confirmat reſponſionem: ſcilz eadem nomina proprie & vniuerſaliter accipi. c.

Rōnem p̄dicte r̄iſionis aſſignat oſtendens q̄ ſp̄iſſctūs proprie dicatur cbaritas. quāuis cbaritas ſit nomen cōmune. d.

Diſtinctio. xi.

Quod ſpirituſſanctus procedit a patre & filio probat multis autoritatibus. a.

Quod greci contēdunt ſpirituſſanctum procedere a ſolo patre. b.

Reccoz autoritates & rōnes ſoluit & determinat. c.

Reccoz in ſenſu nobiſcum cōuenire. & ſi verbis differant probat multis autoritatibus. d.

Diſtinctio. xii.

Utrum ſp̄iſſctūs pius vel magis pcedat a patre q̄ a filio. a.

Utrum ſp̄iſſctūs pleniſſe vel magis pcedat a patre q̄ a filio. b.

Utrum ſpirituſſanctus pprie procedat a patre. c.

Utrum ſpirituſſanctus procedat a patre per filium. d.

Diſtinctio. xiii.

Quare ſpirituſſctūs cū ſit de ſubſtātia patris non dicatur natus vel genitus vel filius: ſed tñ procedens. a.

Utrum ſpirituſſanctus non dicatur genitus. cur filius qui dicitur genitus etiam dicitur procedere. b.

Tentat aſſignare differentiam inter generationem filij & proceſſionem ſpirituſſancti. c.

Oſtendit humanam inſufficientiam que inter illa duo procedere & naſci diſtinguere non poſteſt. d.

Probat q̄ ſp̄iſſctū nō dicitur ingentis autoritate Augu. e.

Probat autoritate Hieron. dicit ſpirituſſanctum ingentium qd̄ videtur predictis aduerſari. f.

Determinatio predictę cōtrouerſie qua ſm diuerſas acceptio nes dicit eos locutos. g.

Determinationem ſnam cōfirmat autoritate Hierony. oſtendens ex quo ſenſu dixerit ſpirituſſanctum genitum. b.

Diſtinctio. xiiii.

Quod gemina eſt proceſſio ſpirituſſancti. eterna & t̄p̄alis. a.

Quod vtraq̄ proceſſio eſt a patre & filio. b.

Quod nō ſolum dona ſpirituſſancti. ſed etiaz ſpirituſſanctus qui eſt deus detur & mittatur hominibus. c.

An viri ſancti & eccleſie prelati dent vel dare poſſint ſpirituſſanctum. & q̄ non dent hic oſtendit. d.

Quod non poſteſt dari ſpirituſſanctus docet. e.

Opponit in contrarium. f.

Diſtinctio. xv.

Quod ſpirituſſanctus a ſeipſo temporaliter mittitur. datur & procedit. a.

Oſtendit per autoritatem a minor q̄ ſpirituſſanctus dicitur mitti vel procedere a ſe. quia etiam filius dicitur mitti a ſe. b.

Oſtendit a ſimili ſpirituſſanctus mitti ſeu procedere a ſe. quia filius miſſus eſt & proceſſit a ſe. c.

Opponit cōtra predicta eo q̄ filius dicit a ſeipſo nō veni. d.

Utrum ſemel miſſus ſit filius an ſepe. e.

Oſtendit autoritate Aug. q̄ filius duobus modis miſſus eſt: ſcilz viſibiliter & inuiſibiliter. f.

Aſſignat duplicem differentiam ſtor̄ modorum. ſez q̄ ſm alterum ſemel. ſm alterum ſepe ſit miſſus. & ſm alterum vt ſit homo. & ſm alterum vt ſit cum homine. g.

Secūm alterum modum dicitur filius miſſus in mundum. ſm alterum non. b.

Dubium ortum ex premiſſo. Cur ſez pater non dicitur miſſus cum ab aliquo cognoscitur vt filius. i.

Docet cauere errorem qui poſſet oriri ex ſolutione predicti dubij q̄ ſcilz filius & ſpirituſſanctus non ſunt minores patre q̄ uis miſſi dicantur. l.

Diſtinctio. xvi.

De miſſione ſpirituſſancti que ſit duobus modis. viſibiliter & inuiſibiliter. a.

De illo mō miſſionis ſpirituſſancti qui ſit viſibiliter. b.

Dubitatio ex predictis orta. quia cū filius ſit minor patre ſm formam creatam in qua apparuit. cur non & ſpirituſſanctus ſimiliter. c.

Quod filius ſm q̄ homo factus eſt. non modo patre. ſed & ſpirituſſancti. & etiam ſeipſo minor eſt. d.

Docet ſane intelligere verbum dubium Hylarij. e.

Diſtinctio. xvij.

De miſſione ſpirituſſancti qua inuiſibiliter mittitur ſm ſuam opinionem. a.

Suppoſito q̄ ſpirituſſanctus ſit amor quo diligimus deum & proximi. oſtendit ipſum inuiſibiliter mitti. quando in nobis efficit hunc effectum. b.

Autoritatibus cōfirmat q̄ amor quo diligimus deum eſt ſimilis amor quo diligimus proximum. c.

Oſtendit q̄ amor ille quo diligimus deū & proximi nō eſt pater vel filius: ſed ſpirituſſanctus tñ. d.

Quod ſpirituſſanctus eſt cbaritas non cauſaliter: ſed eſſentialiter & formaliter loquendo. e.

Oſtendit tanq̄ manifeſtū q̄ ſpirituſſanctus tunc mittitur inuiſibiliter quando nos facit dei & proximi dilectores. f.

Opponit per rōnes p̄tra opinionem ſuā qua dicit ſpirituſſanctum eſſe cbaritatē qua diligimus deum & proximum. g.

Opponit per autoritates p̄tra opinionem ſuam iam dictam. b.

Opponit autoritate & rōne cōtra eādem ſuam opinionem. i.

Diſtinctio. xviii.

Utrum ſp̄iſſctūs ſit donum in quo alia dona donantur. a.

Utrum eadem ratione ſpirituſſanctus dicatur donum & datum ſiue donatum. b.

Dubitatio p̄tra hoc q̄ ſp̄iſſctūs ſit donum eternaliter. c.

Dubitatio ex verbis. ſ. primi ſupra ortas q̄ filius non tñ ſit filius natiuitate: ſed etiam eſſentia. a ſimili & ſpirituſſancti proceſſione. d.

Redit ad primā ſolutionem oſtendens q̄ ſpirituſſanctus dicitur donum & donatum ſm duos predictos modos proceſſionis. e.

An filius cum ſit nobis datus poſſet dicitur noster vt ſpirituſſanctus dicitur noster. f.

An ſpirituſſanctus ad ſe relatiue dicatur. g.

Diſtinctio. xix.

De equalitate trium perſonarū que conſiſtit in eternitate magnitudine & poteſtate. a.

Quod eternitas & magnitudo & poteſtas in deo ſunt vnū licet ponantur quaſi diuerſa. b.

Una perſona nō eſt maior: alia. nec maior a liquidū due q̄ vna nec tres vel due q̄ vna. c.

Probat equalitatē magnitudinis per eſſentie vnitatem. d.

Per eſſentie indiuiſionem ſiue vnitatem pbat equalitatē magnitudinis per circūceſſionem: ſez quomodo dicitur eſſe deus pater in filio. & filius in patre. & ſpirituſſanctus in vtroq̄. & ſingulus in ſingulis. e.

Continuat dicta dicendis vt oſtendat q̄ magnitudine alius alium non ſuperat. f.

In equalitate perſonarū non cadit ratio totius & partis. g.

In equalitate perſonarū non cadit ratio generis ſpeciei vel indiuidui. b.

In equalitate perſonarū non cadit ratio materialis p̄ncipiū. h.

Opponit autoritate damasceni q̄ in equalitate perſonarū ſit ratio generis ſpeciei indiuidui & numeri. i.

Reſpondet q̄ ſane intelligi poſſunt que Jobā. Dama. dicit & quomodo oſtendit. l.

In equalitate perſonarū non cadit ratio numeri. & quomodo intelligitur dictum Jobanniſ Damasceni. m.

Quibus modis aliqua dicantur diſſerre numero. & ſm quem modum conuenit perſonis. n.

Quod vna perſona nō eſt maior: alia. nec tres ſimul vna. & hoc ratione oſtendit catholica. o.

Quod deus nō eſt dicendus triplex vel multiplex. ſed trinus. p.

Quod pluralitas nō eſt ita in reb⁹ corporeis. vt in trinitate. q.

Diſtinctio. xx.

Alia perſona non excedit aliam potentia. a.

Prima rō qua probat q̄ non pōt minus filius q̄ pater ſumpta

ex autoritate domini Job. xvj. b.

Secunda ratio ad idem probandum ex deductione ad impos-
sibile. c.

Tertia ratio ad idem probandum a simili in generatione creata. d.

Obiectionem heretici ponit et soluit. e.

Distin. xxj.

Queritur quod possit dici. carus est solus pater. quatus pater
et filius etc. cum sint inseparabiles. a.

Utrum possit dici solus pater est deus. solus filius est deus. vel so-
lus spiritus sanctus est deus. vel pater est solus deus. vel filius est so-
lus deus vel spiritus sanctus est solus deus. b.

Quomodo dicitur trinitas solus deus. cum ipsa sit cum spiritibus
et animabus sanctis. c.

Distin. xxij.

De nominum differentia quibus utimur loquentes de deo secundum
Augustinum et Ambrosium. a.

Premiis addit tres nominum differentias que temporaliter deo
conueniunt. et relative dicuntur ad creaturam. b.

Reducit omnes nominum diuinorum differentias ad duas. quod quedam
dicuntur relative et hec pertinent ad personas. quedam ad se et
hec dicuntur de omnibus simul. c.

Probat reductionem precedentem. quod scilicet sicut deus magnus
est ea magnitudine qua deus est. sic dicendum est de bonitas
te et de obibus que secundum substantiam dicuntur. d.

Distin. xxij.

Excipit hoc nomen persona a generali regula que est quod substantia
triale dicitur de tribus singulariter. quod cum illud secundum substan-
tiam dicatur. tamen pluraliter non singulariter in summa ac-
cipitur. a.

Autoritas quod persona ad se dicatur et secundum substantiam. b.

Exceptionis rationem inquit ostendens cur pater et filius et
spiritus sanctus non dicantur una persona sicut una substan-
tia et unus deus. c.

Qua necessitate dictum sit tres persone latinis. et a grecis tres
ypostases vel substantie. d.

Quid hoc nomine tres significetur. e.

Opponit et determinat quare non dicimus tres deos esse patrem et
filium et spiritum sanctum. ut dicimus tres personas. f.

Cur non dicimus tres essentias ut tres personas cum scriptura
ra non contradicat. g.

Sicut nos dicimus tres personas ita greci tres substantias que
dicunt ypostases aliter accipientes substantiam quam nos. b.

Determinata epilogat ut addat quod in trinitate non est diuersitas
nec singularitas vel solitudo. sed unitas et trinitas et dis-
tinctio et idemitas. f.

Quod non debet dici deus multiplex. l.

Distin. xxij.

Querit et soluit generaliter quid significetur his nominibus
unus vel una. duo vel due. tres vel tria. trinus vel trinitas
plures vel pluralitas. distinctio vel distincte. cum bis utimur
de deo loquentes. a.

Solutionem suam adaptat nominibus distinctis. in speciali de
terminans quid per unum et plures significetur. b.

Quid per ternarium significetur cum dicitur tres persone. c.

Quid per duo cum dicitur due persone. vel pater et filius duo sunt. d.

Ex quo sensu dicitur in personis distinctio vel persone distincte. e.

Quomodo sibi accipitur discretio. f.

Quomodo trinus et trinitas sibi accipitur. g.

Distin. xxv.

Donet dubitationem quid significatur cum dicitur pluraliter
tres persone vel due persone. a.

Opponit autoritate Augustini. ostendens quod secundum substantiam siue essen-
tiam dicitur. alia est persona patris. alia filii. siue tres persone. ut cum
dicitur pater est persona. filius est persona etc. b.

Opponit per rationem posse ostendi quod secundum substantiam siue essen-
tiam dicatur etiam cum pluraliter profertur. c.

Soluit secundum opinionem aliorum qui putant essentiam significari no-
mine persone cum dicimus tres personas. d.

Soluit secundum opinionem suam distinguens quod hoc nomen persona tri-
placiter in trinitate accipitur. et quomodo accipitur in plus-
rali dictum. e.

Confirmat autoritate Augustini. solutionem suam. f.

Obiectioni illorum hic respondet qua nitentur probare personam
secundum essentiam accipi. g.

Quid tres res et quid una res hic dicatur. b.

Ostendit quod hoc nomen persona accipitur in singulari cum dicitur
alia est persona patris. alia filii. alia spiritus sancti. l.

Quomodo hec intelligantur alius est pater in persona. alius filius
alius spiritus sanctus. l.

Autoritatibus sanctorum ostendit quod dicitur. l.

Distin. xxvj.

Determinat quibus assignantur proprietates personales. quia
ypostasibus. a.

Assignat que sint ille proprietates personarum et de nominibus ca-
rum relatiuis. b.

Ostendit quid sunt ille proprietates. que sunt relationes siue di-
cte secundum relationem. non tamen secundum accidens. c.

Donet dubitationem contra assignationem proprietatis filii quare
scilicet dicatur esse proprium unigeniti quod est filius dei. cum etiam
homines sint filii dei. d.

Soluit dubitationem autoritate Augustini et Hylarum. quod homo dicitur
filius trinitatis. et trinitas potest dici pater hominum. e.

Applicat solutionem precedentem ad proprietatem spiritus sancti que
est donum. quod proprietate est donum. ut filii natiuitate et utroque
modo dicitur relative et secundum eandem relationem. f.

Donet dubitationem contra assignationem proprietatis spiritus
sancti. utrum pater vel filius vel trinitas ipsa possit dici
spiritus sanctus. g.

Reprobat quorundam passionem qui putant spiritum sanctum non dici
relatiue ad patrem et filium. quod non vicissim respondent sibi
vocalia sed falso. b.

Distin. xxvij.

Utrum sint eadem proprietates ab Augustino et Hylarum assignate. a.

Responsio ubi ostendit eandem esse proprietates. b.

Ostendit quod sunt eadem re sed differunt quantum ad modum si-
gnificandi. scilicet in concretionem et abstractionem. c.

Ostendit quod proprietates significant in concretionem respectu
ypostasibus. d.

Assignat nominum differentias per que conuenit ipsas proprie-
tates exprimi. autoritatibus confirmans nota illa esse propria. e.

Regula quomodo propria discernuntur a communibus. f.

Opponit contra regulam. g.

Ex responsione iam dicta elicit aliam regulam quod tantum secundum
nomen substantie dicitur illud de illo. non secundum nomina per-
sonarum. b.

Distin. xxvij.

Ostendit quid sit significatum huius nominis ingentus in se
dicens quod sit proprium persone patris differens a paternitas
te. et dictum secundum relationem. a.

Quid significet ingentus in equipollenti scilicet non genitus et
innascibilis. b.

Que sit proprietates secundum quam dicitur pater ingentus. c.

Determinat usum istius nominis ingentus. quod quibus non ha-
bet ortum ex scriptura. tamen licet eo uti. quibus Ambrosio
deatur dicere contrarium. quia hoc fecit ad hereticorum re-
sponsum. d.

Determinat dubium ortum ex predictis. an scilicet dicitur sit
esse patrem et esse filium. e.

Incidet determinat de proprietate filii siue nati. ostendens quod
sapientia genita vel nata proprie dicitur de filio. f.

Quod unago aliqui dicitur secundum essentiam seu essentialiter. g.

Distin. xxviii.

Distinguit multiplicem acceptionem huius nominis principis
secundum quod dicitur relatiue. a.

Membra distinctionis explanat ostendens per autoritates
quod principium habet omnes illas acceptiones. b.

De hoc nomine principium prout dicitur notionaliter et essen-
tialiter. ostendens quod pater et filius sunt unum principium
spiritus sancti. c.

Quod pater et filius sunt unum principium spiritus sancti. ut
tate notionalis que est spiratio. d.

Distin. xxix.

Ostendit aliqua nomina dici de deo ex tpe ponens exempla. a.

Opponit contra exempla de hoc nomine dominus. quod non ex tpe
sit dicitur

fit dñs. qz est dñs tps quod nō est ex tempore. b.
Duoct dubium et soluit quomodo aliquid ex tēpore dicatur
de deo. c.

Soluit dubium quēstionē dñi. xvij. ibi post hoc querit. Utrū
spūs sanctus ad scipm referatur. Et est quēstio utrū spūs san-
ctus dicatur datum relatiue ad se. cum ipse det se. d.

Distin. xxxj.

Ponit significatiōē huius nominis equalis. quomō dicatur
filius equalis patri. an fm substantiā an fm relationem. ita
et similit. a.

Ponit significatiōē huius nominis similit. quō dicatur fi-
lius similit. patri. et quid sit similitudo. b.

De snia scilicet bylarij qua i trinitate psonaz appropiata oñdit. c.

Oñdit q illa q byla. assignat nō sunt ppetia s; appropiata. d.

Quare dicatur byla. ppetia psonaz assignasse in vbis ppetis
ctis. cum ibi nō sint expresse ppetates. e.

Quod eandem psonaz distinctionē seu appropiationem no-
tat Aug. alijs vbis sine expresse tritū ppetatum. f.

Appropiationē Aug. exponit. s. qre pfi attribuat vnitas. g.

Quare pfi et filius dicatur esse vnū vel vnus deus. sed nō vnus
quia tres eiusdē nature recte possunt dici vnū simplr esse et
cum adiectione. Res vō diuerse nature nō possunt dici vnū
nisi dicatur quid vnū. b.

Quare appropiatur filio equalitas. i.
Quare spūs sancto appropiatur pco: dia vel cōnectio. lz.

Distin. xxxij.

Duoct principalē qstionē prius positā utrū pater et filius spūs
sancto se diligant. cū diligere idem deo sit quod esse. a.

Respondet quēstioni sed nō respōdet obiectioni. b

Duoct alia quēstionē prius ppositā qstionē q facit ad eā explanatio-
nem. Utrū scilicet pater sit sapiens sapia genita vel sapia quā ge-
nuit. sicut diligit amorem qui ab ipso pcedit. c.

Utrum filius sit sapiens sapiētia genita vel in genita. d.

An filius sit sapiens seipso vel per seipsum. e.

Utrum pater duplicē non vnā tñ habeat sapiētiā. f.

Quod in trinitate est dilectio que est trinitas. et tñ spūs sanctus
est dilectio que non est trinitas; nec ideo sunt due dilectio-
nes. ita de sapiētia. g.

Redit ad principalē qstionē obiectionē ex determinatiōe secū-
de qstionis. q qua rōne pater nō dicitur sapiens ea sapiētia quā
genuit. eadē videtur debere dici q nō sit diligens pater vel
filius dilectione qua ab utroq; pcedit. b.

Loco solutionis insufficiētiam suā allegat. et hanc quēstionē
determinādā lectori relinquit. i.

Distin. xxxij.

Oñdit q ppetates sunt ipse psona et in psonis per naturam
ipsius ppetatis quia eterna est et distincta. a.

Concludit idem per violētiam sabellij. b.

Concludit hoc ipsum per naturam diuine simplicitatis. c.

Autoritate astruit q ppetates non tñ sint persone sed etiaz
diuina essentia seu natura. d.

Ponit obiectionē q ppetates nō sunt persone. et qz ratiōas
lis videtur. respondet ad veritatem. e.

Ponit aliam obiectionē; et qz curiosa est. respondet homini nō
ratiōi. f.

Resumit rōnem illorū; respondet ad veritatem. g.

Subiungit eoz interrogatiōes quō scilicet ppetates possunt
esse in natura. nec eam determinent. Et qz curiosa est. pzetis
git terminum humane inquisitioni. b.

Respondet autoritati Aug. q sumpta est ab expositione psal-
mi qua opiniōem suam scilicet q ppetas patri vel filij nō sit
deus manunt. i.

Respondet alie autoritati augustini que sumpta est ex. vj. de
trinitate qua nititur probare ppetates personaz nō esse
dei substantiam. lz.

Distin. xxxij.

Ponit errozes quorūdam dicitūm personas nō esse diuinam
naturā quod autoritate bylarij cōfirmare nituntur. a.

Erroze predicti elidit ex sano autoritatis bylarij intellectu
quē elicit ex sequētib; verbis eiusdem. b.

Incidētē quēstionē dissoluit quare scilicet nō dicatur tres pso-
ne vnus dei. sicut dicatur tres persone vnus essentia. c.

Ostendit q cōia appropiatur. qz lles potentia. sapiētia. boni-
tas. de deo fm substantiam dicatur in scriptura. tñ solent bec
nomina distincte ad personas interdū referri. d.

Reddit ratiōē appropiatiōis. quare patri potentia. filio sa-
piētia. spūs sancto bonitas attribuat cū sit vna potentia
sapiētia bonitas trium. e.

De hoc noie homouision qd dicit pparatiōē essentia siue natu-
re ad psonas. vbi in autoritatē receptū sit et qd significet. f.

Tradit gñalem doctrinam de noibus que translative et p simi-
litudinem de deo dicantur. g.

Ponit predictozum epilogationem in qua tractatum de sacra-
mento trinitatis et vnitatis finit. ostendens se potius deses-
cisse q suffecisse. b.

Distin. xxxij.

De sciētia dei. que cū sit vna. quō sortitur plura nomina. a.

Lum dei sciētia vel psciētia sit eterna. quomō ergo babz se
ad temporalia vel creata. b.

Respōdit q psciētia et dispositio pdestinatio quasi relatiue
dicuntur ad futuras res vel faciendas. c.

Quod sciētia dei non tñ est de temporalibus; sed etiam de
eternis. d.

Lum dei sciētia sit ens quomō ergo cognoscat non entia. c.

Quod eadē ratiōe dicuntur omnia et psciētia. f.

Distin. xxxij.

Qualr res dicatur esse in deo a parte eius in quo sunt. Utrum
scilicet sunt in dei essentia sicut sunt in dei psciētia. a.

Qualr res dicatur esse in deo a parte ipsarū et rerū. Utrum
scilicet mala debeant dici esse in deo vbi sunt omnia bona. cum
vtraq; sint in eius cognitione et psciētia. omnia enim cog-
noscat. b.

Quod non ita cognoscit de mala vt bona. qz mala tñ p sciē-
tiam. bona vō per approbationem et beneplacitum. c.

Quare bona tñ dicantur esse in deo et non mala. d.

Quomodo cōueniant ista tria omnia esse ex deo et per ipsum et
in ipso. e.

Quomō differāt omnia esse ex deo et per ipsum et in ipso per di-
stinctionem personarum. f.

Quomō differant ex ipso et de ipso. id est q non omnia que ex
deō sunt etiam de ipso sunt; sed econuerso. g.

Epilogus predictozum. b.

Distin. xxxij.

Ostendit modum essendi deum in rebus. a.

Lōfirmat autoritatibus q deus est vbiq; p essentiam. b.

Ostendit q deus in solis sanctis non modo est; sed etiam ha-
bitat per gratiam. quia non vbiq; est habitat; sed econuer-
so vbi habitat ibi est. c.

Nititur dictozum intelligētiam aperire et ratiōabiliter ma-
nūducit. d.

Stultam ratiōem excludit. e.

In admirationem erigit q deus in habitatores est quorūdam nō
cognoscētium cum et non quorūdam cognoscētium. f.

Quō deus totus vbiq; sit per essentiam. nō potest intelligi ab
humano sensu. g.

Excludit eos qui presumptuose solunt. quomō deus vbiq; sit
per essentiam. potentiam psciētiā. b.

Abijcit eos qui irrationabiliter querunt quomō deus cum sit
in omnibus rebus essentialiter. non tamen sordibus rerum
inquinetur. i.

Oñdit q immobilitas et incircūscriptibilitas cōuenit deo. lz.

Remouet illocabilitatē et incircūscriptibilitatem a natura an-
gelica et omni natura creata. l.

Ponit opiniōē quorūdam qui dicunt spiritus creatos non
moueri loco nec esse locales. m.

Conclusionē suam infert ex predictis q spiritus creati sunt lo-
cales et circūscriptibiles quodāmodo. Spiritus vō dei om-
nino incircūscriptibilis. n.

Deus est vbiq; sine locali motu. quod cū repetitione superio-
rum confirmat autoritatibus. o.

Oppositionem mouet et soluit qua videtur probari q deus mu-
tetur loco. p.

Epilogus predictozum vbi ostendit ratiōem situs psci-
entis capituli. q.

Distin. xxxvij.

De redit ad ppositū repetens superi' dicta vt addat alia. a.
Utrū pscientia ponat pscitū p modum cause vel effectus. b.
Quid ex pdictis tenendū sit cū determinatiōe autoritatū. c.
Utrū pscientia ponat pscitū per modū necessitatis vel cōtin-
gentie vel infallibilitatis. d.

Di. xxxviii.

Utrum scia dei possit augeri vel minui. vel aliquo mō mutari
vtrūq; enim videtur posse probari. a.
Oppositio q' de' possit nouiter vl' ex tpe scire vl' pscire aliqd. b.
Obiect' autoritate diero. s' h' q' de' t' semp' t' simul scit oia. c.
Breuis summa pdictoz' cum additione quozūdam. d.

Di. xli.

De pdestinationis quidditate. t' in quo differat a psciētia. a.
De pdestinationis necessitate. vtrū scz aliquis pdestinatos
rum possit dānari. vel reprobos saluari. b.
Quid sit reprobatio dei t' in quibus cōsideretur. t' quid cōno-
tat inquātum precognitio. c.
Quis est reprobationis effectus. d.

Di. xlii.

Reprobatio hz causam meritoriam quātum ad connotatū qd
est obduratio. pdestinatio vō non sic quantum ad conota-
tum quod est gratificatio. a.
Remouet opinionē que ducere possit in errozē in quo fuit ali-
quando Aug. sed postea retractauit. b.
Remouet opinionis erronee defensionem. c.
Remouet psumptuosam de pdestinatione inq'sitionē. qua alii
qui falsa de occultis dei deseruerunt carnaliter. d.
Utrum deus desinat aliqua scire t' pscire. c.
Deus nihil desinit scire. f.

Di. xliij.

Ostēdit q' dei potētia est omnipotētia. qz est respectu oim possi-
bilitatis que possibile est esse. a.
Remouet a deo illa possibilia que posse nō est potentie. b.
Ponit rationes que attestantur diuine potentie que fm duo
consideratur. c.
Alia rationes omnipotentie autoritate Augu. t' Trif. docet ad
pdictas duas reducere. d.
Determinatio premissarum autoritatum. e.

Di. xliiij.

Opinio erronea quozūdam dicentium deum nō posse nisi qd
facit. a.
Soluūt multiplicem rationem illius opinionis. b.
Prima ratio sumpta a ratione boni t' iusti. c.
Secunda ratio sumpta a ratione debiti. d.
Tertia ratio sumpta a rōne faciendi t' dimittendi. e.
Quarta ratio sumpta ex ratione psciētie dei. f.
Quinta ratio sumpta a duplici autoritate Augu. g.
Autoritatibus cōfirmat veritatis assertionē q' est in bul' opo-
nionis p' traria partē. deū scz plura q' facit facere posse. b.

Di. xliiij.

An deus possit facere aliquid melius q' fecit. a.
Utrū deus alio vel meliori mō possit res facere q' facit. b.
Querit vtrū deus semp' possit omne quod oim potuit. t' oppo-
nit q' non possit. c.
Soluendo cōtrariū eius quod dixit supra. asserit q' oia semp'
potest que aliquando potuit. d.

Di. xlv.

De voluntate dei que essentia dei vna est t' eterna. a.
Soluūt dubitationē q' ls sit idē deo velle quod esse. nō tū pos-
test dici deus esse omnia que vult. b.

Dei voluntas summe bona. est oim que naturaliter sunt cau-
sa prima. cuius causa nō est querenda. qz nullam habet. cum
sit eterna. c.

Voluntas dei est omnium causa generalissima. d.

Voluntas dei est multipliciter dicta. e.

Ponit modum principalem accipiēdi hoc nomen voluntas fm
quem dicitur voluntas beneplaciti. f.

Ponit modos non principales sed tropologicos fm q' volun-
tas accipitur pro signo voluntatis. g.

Epilogus pdictoz' q' quinq; supra sunt posita que dicunt
fm tropuz' t' ideo distinguat lector vbiq; p quo cop accipiat
tur voluntas. b.

Di. xlvj.

Obiect' ad partē falsam q' voluntas dei cassari pōt quātū ad
effectus bonos. a.

Obiectionē pdictā soluit exponens quomō intelligendū sit
illud. volui congregare t' nolui. b.

Obiect' ad partē falsam q' voluntas dei fiat quātum ad effe-
ctus malos. c.

Opponit ad partē falsam per pbationē que imit' rationi qua
conantur probare deū velle mala esse vel fieri. d.

Opponit ad partem falsam p pbationē q' imit' autoritati. e.

Solutio pme obiectionis innitens rōni p' trā illos qui dicunt
dei voluntate nō fieri mala vel non esse. f.

Solutio secunde obiectionis innitens autoritati. Aug. qua de
mala fieri bonum est. g.

Opponit ad partē verā ostēdē dēs esse bonū fieri mala. Et p' ma
ratio sumpta est ab hoc q' idem est fieri deo auctore deo
volente. b.

Secūda rō sumpta ē ab hoc q' eadē cā est q' malū sit t' bō ē deter-
rior. vel al' q' in deo nō est cā vt sit homo deterior. f.

Tertia rō sumpta est ab h' q' malū facit tēdere ad nō esse sōq;
deo auctore non fiunt mala. h.

Ponit obiectionem quozūdam sophisticam qua pbare nitunt'
ex deo esse q' mala fiant. i.

Responsio vbi pcedit oē verū esse a deo. t' sophisma aperit. m.

Partē qōnis approbat illoz' q' dicūt deū nō velle mala fieri. n

Di. xlvij.

Autoritate Augu. ostēdit voluntatē dei semper esse efficacem
t' nunq' impediri. a.

Ostēdit dei voluntatē esse efficacem nō voluntate signi s; dei
beneplaciti. b.

Ostēdit q' p' trā quādam voluntatē signi bñ potest fieri. c.

Epilogat p'determinata. t' quare deus pcepit oib' bona face-
re t' mala vitare. cū nō velit hoc ab oib' impleri. d.

Di. xlvij.

Ostēdit q' ad p'formitatē voluntatis nostre t' diuine nō suffi-
cit p'formitas i volito. vel aliter. Qd aliqñ homo bona volū-
tate aliud vult q' deus. t' aliqñ mala id quod deus bona volū-
tate vult. a.

Ostēdit ad p'formitatē voluntatis n're t' diuine nō sufficit p'for-
mitas i ope opato. Vel al'. Qd bona dei voluntas mala' hōis
volūtatē implet. vt in passioe xp'i p'ringit. vbi quoddā factū
est qd deus bona. t' iudci mala voluntate voluerunt. voluerūt
tamen t' aliquid quod deus non voluit. b.

Soluūt questionē collateralē vtrum sancti debeant passiones
christi velle. c.

Queret qōnem circa p'dictā quō sciendū sit de passionibus
sanctoz' an velle an nolle debeamus. d.

Finis.